

Buitengewoon verliefd...!!

(Waarom trouwen we een partner met ASS?)

Vanwege privacy van de personen, mag niets uit dit document gekopieerd
of gebruikt worden zonder toestemming.

Anja Trapman
De Wezel 18
3972 TP Driebergen
www.TraceCare.nl

In menschen zaken is er eb en vloed;
bedien u van den vloed, gij hebt geluk;
verzuim dien en den gansche levensvaart
wordt eng en hach'lijk, banken, nooden dreigen;
Wij vlotten thans op zulk een volle zee
en moeten varen, nu het tij ons dient,
of schipbreuk volgt.

Shakespear, Julius Ceasar, vierde bedrijf, derde toneel.

Kust van Bretagne

Bretagne 1979

Twee zomers lang ga ik met mijn ouders op vakantie aan de kust van Bretagne. Mijn beste vriendin gaat mee, twee lange Hollandse meiden, de één hoogblond, de ander met een warrige krullenbol. Mijn vriendin doet de opleiding in de verpleging, ik moet nog het examenjaar van het Atheneum doen.

Onder het wakend oog van mijn ouders maken we kennis met de Fransen, en vooral, met de eigenzinnige Bretonse cultuur.

Op 'ons' strand worden we al snel herkend en voorzichtig worden er wat contacten gelegd met een groep Bretonse studenten. Ze vragen ons mee te doen met hun strandvolleybal. Mijn bijna 50 jarige vader geeft hen nog flink partij. Hij zet mij tegenover die 'ene lange Fransoos' aan het net, en ik blokkeer zijn slagen. Waar me dat niet lukt blokkeer ik zijn sprongkracht door onder het net aan zijn shirt te trekken ;-). De aandacht is volledig getrokken... behalve de verbazing van deze jonge mannen, ontstaat er ook 'chemie'. We

winnen uiteindelijk van hen en vieren het met Bretonse Cider. Wij zijn aanzienlijk in hun achting gestegen en dat levert ons op dat ze ons een kijkje in hun cultuur laten nemen.

Als wij hen op onze beurt over ons oer-hollandse leven vertellen moeten ze echt lachen om onze Hollandse etenstijden en vooral om het op het campinggas gekookte potje. Voor we het weten laten we mijn ouders achter op de camping en slenteren we met hen over de Boulevard om de befaamde Bretonse crêpes te proeven en een Monaco te drinken (bier met limonadesiroop). Na het eten gaan we terug naar het strand, want de Bretonse heren discussiëren daar 's avonds over allerlei onderwerpen. Er wordt een kampvuurtje aangelegd en wijn geschonken. We wisselen daar de boeken van Françoise Sagan uit en bespreken haar actuele thema's. Eén van de jongens werkt met probleemjongeren die vaak wekenlang naar vakantiecampen worden gestuurd om de ouders te ontlasten. Hij heeft daar een verrassende visie voor. Een andere jongen studeert in Parijs en verblijft doordeweeks in een van de buitenwijken. Hij schetst de uitzichtloosheid in deze wijken en de gettovorming. Misschien dat juist deze Bretonse studenten het 'anderszijn' zo goed begrijpen. Hun vaders spreken nog Bretons en lezen nog boeken in hun eigen taal. Hun cultuur wijkt af van de Franse, door hun Keltische invloeden en hang naar onafhankelijkheid. De wereld van mijn vriendin en mijzelf wordt bij elk gesprek een stukje groter.

Waar we vooral erg van genieten, is de zee. De helderblauwe zee die met enorme kracht het land inrolt en zich dan weer zwijgzaam terugtrekt. De Bretonse mensen leven met de cadans van de getijden. Niet alleen de zee maar ook vele getijdenrivieren landinwaarts geven die cadans weer. De vissers varen uit bij eb, en keren terug als het tij keert. Ze leren ons de stranden en zandbanken af te speuren tijdens eb voor hun mosselen en krabben. Met de vloed gaan we zwemmen, want de enorme golven gooien ons altijd weer terug op het strand. In deze zomers is het alsof ons Hollandse uurwerk wordt uitgeschakeld en we even in een andere tijdzone leven met mensen van een compleet andere planeet.

Met de lange Fransoos van het strandvolleybal krijg ik verkering wat nog een jaar na afloop van de vakantie aanhoudt. We schrijven elkaar lange en diepzinnige brieven, en hij bezoekt mij in Nederland. We kunnen de betovering echter niet in stand houden die in Bretagne meteen op ons viel... Hij zal nooit in mijn Hollandse wereldje kunnen gedijen, en ik ben er nog niet aan toe om dit alles los te laten. Na een jaar gaan we beiden ons eigen weg. Er zijn echter luiken in mijn denkwereld opengegaan door deze Bretonse studenten. Hun manier van denken en leven is zo volledig 'out of the box', dat creëert voor mij een onverzadigbare honger naar meer.

Precies 30 jaar later fiets ik met mijn man in Bretagne.

Ja, ik heb hem gevonden, mijn man die 'out of the box' kan denken!

We zijn al 28 jaar getrouwd.

We leerden elkaar kennen op de jeugdgroep van onze kerk, en hadden een grondige afkeer van elkaar. Hij was naar mijn zin veel te luidruchtig, ik naar zijn zin veel te arrogant. Maar 'wass sich liebt das neckt sich', op een avond pleegt hij een telefoontje om te regelen dat we naar de One Way Day in Antwerpen gaan, en tijdens dat telefoontje kijkt hij me aan. Dan gebeurt er wat geks met me. Ik heb zelden in zulke eerlijke, kwetsbare ogen gekeken. De volgende dag neemt hij de plek in van de jongen met wie ik naar de One Way Day ben gegaan. Hij wijkt daarna niet meer van mij zijde.

Wat doet hij ongelofelijk zijn best voor mij, en vooral, wat kunnen we enorm goed samen praten. We praten tot diep in de nacht, avonden lang. We hebben veel herkenning in elkaars thuissituatie, beide kinderen van oudsten van VE Gemeenten die in hun huwelijk veel meegemaakt hebben. We delen ons geloof, interesse voor muziek, Frankrijk en andere culturen. Echter zijn encyclopedische kennis over veel onderwerpen boeit me nog wel het meest. Ik val als een blok voor hem.

Maar wat heeft hij een haast in onze relatie! Binnen het jaar zijn we getrouwd en vragen Gods zegen in de kerk.

Na 24 jaar huwelijk ontdekken we dat Ruud (mijn man) het Syndroom van Asperger heeft. Daar zijn moeizame jaren aan vooraf gegaan, zeker toen onze 3 dochters de tienerleeftijd bereikten. Wat mij zo in Ruud aangetrokken had, leek zich nu tegen hem te keren.

We vervreemden van elkaar, al blijven we samen strijden voor jeugd die 'tussen de wal en het schip' valt, en velen van hen nemen we in huis op.

Heel af en toe vinden we elkaar, dan kijk ik weer even bij hem naar binnen en laadt mijn liefde voor hem weer op. Maar waar is hij de rest van de tijd, achter welke muren verschuilt hij zich, en waarom?

Na de diagnose keert onze wereld zich op z'n kop. We leren dat we 'de getijden' kunnen gebruiken om elkaar weer te vinden. Ook dat gaat weer via de eerste route van het 'out of the box' denken, want reguliere methoden zijn niet op ons huwelijk van toepassing.

In die tijd vliegen de vragen mij aan: 'Waarom ben ik met een man met ASS getrouwd? Waarom heb ik niets in de gaten gehad? Waren mijn motieven wel juist om met hem te trouwen? We zijn onze relatie zo overhaast gestart, had God ons wel 'samengevoegd', of was dit onze eigen gedachte? Kan Zijn zegen er dan wel op rusten?'

En dat zijn nog niet eens alle vragen, vele vragen die werden gesteld vanuit een knagend schuldgevoel 'wat is er mis met mij?'

Rainer Rilke schreef ooit:

***'Wees geduldig jegens alles wat nog onduidelijk is in je hart
en probeer van de vragen zelf te genieten.***

***Zoek heden niet meer naar de antwoorden,
die kunnen je niet gegeven worden,***

want je zou niet in staat zijn ze te beleven.

En je moet juist alles beleven.

Beleef heden de vraag.

Misschien zul je dan, geleidelijk,

zonder het te merken,

op een dag in het verschiet de antwoorden beleven.'

(Rainer Maria Rilke, Brieven aan een jonge dichter)

Daardoor vat ik de moed om de vragen die ik heb niet weg te stoppen en ze voor mijzelf te beleven. Daarna zijn er momenten dat Ruud en ik ze samen kunnen beleven, al zijn de antwoorden nog niet daar.

We zoeken samen in boeken en artikelen naar informatie, maar er is nog bitter weinig over deze partnerkeuze bekend. Tevens blijken wij niet in de bestaande stereotiepen te vallen. Er zijn wel stukjes stereotiep toepasbaar, zoals het graag willen zorgen van mijn kant, en de gezinssituatie waar wij beiden uitkwamen, maar wij zijn meer dan dat. Veel unieker als al die stereotiepen kunnen omvatten.

Na 3 jaar lang keihard werken aan onze relatie samen met een coach, kunnen Ruud en ik zeggen dat ons scheepje weer 'vlotgetrokken' is en dat we onze oorspronkelijke liefde en gelijkwaardigheid teruggevonden hebben. Ons huwelijk zal echter altijd 'out of the box' blijven en daardoor niet uitlegbaar of begrepen door buitenstaanders.

Na de publicatie van mijn scriptie 'Autisme in het Huwelijk' ontstaat er een groot netwerk onder Partners van een persoon met ASS. Elke keer loop ik weer tegen de vraag aan: 'Waarom trouwen we een man met ASS?' En zie ik in de gesprekken die ik als Relatiecounsellor heb, deze zelfde worsteling terug.

Als dan M. mij een mail stuurt met de vraag of ik eens in het netwerk rond wil vragen hoe deze partnerkeuze bij andere Partners van een persoon met ASS is gegaan, besluit ik haar mail rond te sturen en er in de Counsellingsgesprekken gericht naar te vragen, zodat ik een document hierover kan samenstellen. Er stromen ongelofelijk veel reacties via de mail binnen. Via via stelt men ook buiten het netwerk Partners op de hoogte en men reageert via mail en ingesproken boodschappen op mijn werkmobiel. Ik ben verrast hoe erg deze vraag dus leeft! Wat waardevol, al deze ongelofelijk eerlijke reacties.

Vanwege deze stroom van reacties begint bij mij het besef te dagen dat deze 'onzekerheid' die zich voordoet over onze partnerkeuze, misschien wel juist bij onze huwelijken voorkomt.

De vraag komt vaak na een jarenlange relatie naar voren. Waarom rijst deze vraag en waarom pas na zo'n lange tijd?

Ik vond hier waardevolle informatie over in onderzoeken die Maxine Aston heeft gedaan over CADD. Hierover zal ik als eerste verslag doen in **paragraaf 1**.

Tevens heb ik wat onderzoek in (onlangs) verschenen boeken gedaan over de partnerkeuze. Deze bevindingen zal ik weergeven onder het kopje 'boekenwijsheid' in **paragraaf 2**.

Daarna zal ik de vraag van M. die ik per mail heb rondgestuurd weergeven in **paragraaf 3**.

Na haar vraag zal ik de daarop ingezonden reacties eerst in een tabel weergeven, en daarna een selectie uit de reacties voluit geschreven.

Om het document compleet te maken zal afgesloten worden met het verhaal van een 'Partner van..' die al voor haar huwelijk wist dat haar man Het Syndroom van Asperger had in **paragraaf 4**. Dat zij toch bewust en uit liefde voor hem kiest beschrijft zij in haar bijzondere verhaal, wat met toestemming van haar man verwerkt mocht worden in dit document. Hun namen zijn gefingeerd om hun privacy te waarborgen.

De conclusie is verwerkt in **paragraaf 5**.

Alle mensen die spontaan hebben meegewerkt aan dit document, wil ik van harte bedanken. Zonder jullie reacties had ik nooit zo'n compleet beeld neer kunnen zetten! Ik hoop dan ook van harte dat het voor iedereen een waardevolle bron van informatie zal zijn.

Paragraaf 1.

Maxine Aston heeft onderzoek gedaan in haar praktijk voor relatiecounseling naar de effecten die een relatie op de Partner heeft die getrouwd is met een persoon met een ASS (met name het Syndroom van Asperger). Haar bevindingen zijn opzienbarend, omdat deze weergeven wat het effect van een emotie-arme relatie heeft op de Partner. Hoewel de Partner over het algemeen vanuit echte verliefdheid en liefde met de persoon met ASS getrouwd is, krijgt deze na enkele jaren zowel geestelijke als lichamelijke klachten.

Nadat deze klachten zijn ontstaan volgt de periode van 'waarom', waarin de Partner zich alle vragen stelt die ook hierboven in het document genoemd zijn.

Na erkenning van het feit dat men met een persoon met (vermoedelijk) ASS is getrouwd en het feit dat dit een effect op het geestelijk en lichamenlijk welbevinden van de Partner heeft, kan men een weg naar acceptatie en herstel inslaan.

Maxine Aston noemt deze aandoening van de Partners: CADD – De affectieve aandoening van Cassandra.

Wat is CADD?

(Affectieve Aandoening van Cassandra)

CADD kan het makkelijkst worden begrepen door het te vergelijken met SAD.

SAD is een seizoensgebonden Affectieve aandoening. SAD wordt veroorzaakt door zonlichtontbering en dit kan neurochemische onevenwichtigheid in de hersenen veroorzaken.

De symptomen van SAD uiten zich in de winterperiode van ongeveer september tot ongeveer april. Wanneer de symptomen zich drie achtereenvolgende winters uiten, kan er een diagnose worden gesteld.

SAD kent de volgende symptomen:	
Slaapproblemen	Overmatige slaapbehoefte en moeite met wakker worden. Gestoord slaapritme.
Lethargie	Vermoeidheid en moeite om normale routines uit te voeren.
Teveel eten	Behoeftte aan koolhydraten en zoet voedsel, hetgeen meestal leidt tot gewichtstoename.
Depressie	Zich ellendig voelen, gevoel van wanhoop, soms apathie of vermindering van het voelen. Gevoelens van schuld en verlies van zelfrespect.
Sociale problemen	Vermijding van sociale contacten. Prikkelbaar.
Bezorgdheid	Gespannen en onvermogen die spanning te verminderen.
Verlies libido	Verminderde behoefte aan fysiek contact en seksualiteit.
Stemmingswisselingen	Soms in de lente of herfst overmatig actief.

SAD blijkt echt te bestaan. Het wordt veroorzaakt door het gemis aan zonlicht. CADD wordt echter veroorzaakt door gemis op het gebied van emoties. De symptomen van beide aandoeningen zijn echter gelijk.

Personen met CADD hebben een partner of ouder met een Autisme Spectrum Stoornis (A.S.S.). Bijvoorbeeld de stoornis van Asperger of PDD-NOS. Niet altijd is bij deze partner of ouder de diagnose gesteld. Het is ook mogelijk dat de diagnose wel is gesteld maar dat deze partner of ouder de diagnose A.S.S. ontkent.

Wanneer zich in de relatie met de persoon met CADD en de persoon met A.S.S. problemen voordoen, kan het zijn dat de persoon met CADD niet wordt geloofd in hetgeen deze doormaakt binnen de relatie. Het kan zelfs voorkomen dat de persoon met CADD als 'schuldige' van de problemen wordt aangewezen.

Daardoor ontstaat bij de partner van de persoon met A.S.S. verwarring, eenzaamheid en wanhoop. Dit fenomeen was ook aan de orde bij Cassandra. Cassandra is een vrouw uit de Griekse mythologie die niet door haar omgeving werd geloofd.

CADD is een stoornis die gebaseerd is op de situatie waarin een persoon zich bevindt, en het is omkeerbaar. Het is een consequentie van de relatie en is geen persoonlijkheidsstoornis.

Uitgaande van Aston's onderzoek kunnen we dus stellen dat men door jarenlange emotionele armoede binnen een relatie, allerlei symptomen kan krijgen zoals hierboven beschreven.

Tijdens deze periode rijzen ook de vragen en de onzekerheid over onze partnerkeuze. Aston beschrijft het verloop vanaf de symptomen tot aan herstel op deze manier:

Symptomen

- Laag zelfbeeld.
- Zich verward voelen.
- Gevoelens van boosheid en/of depressie.
- Schuldgevoel.
- Het gevoel hebben zichzelf kwijt te zijn.
- Geestelijke gezondheidsproblemen.
- Lichamelijke gezondheidsproblemen.

Wie luistert er naar me?

- Niet geloofd worden.
- Niet gehoord worden.
- De schuld krijgen.
- Dooddoener: hij gedraagt zich gewoon als een man...
- In de steek gelaten worden door hulpverleners.

Geestelijke gezondheid

- Boosheid gaat over in depressie.
- Angst.
- Fobieën.
- Je neemt Aspergertrekken over.
- Complete mentale instorting.
- Medicatie en therapie.

Lichamelijke effecten

- Migraine.
- Gewichtsverlies of gewichtstoename.
- PMS en vrouwgerelateerde klachten.
- ME (vermoeidheidssyndroom).
- Laag immuunsysteem – van verkoudheid tot veel ergere kwalen.

Waarom?

- Waarom werd ik verliefd op hem?
- Waarom had ik niets in de gaten?
- Waarom heb ik zoveel energie verspild?
- Waarom heb ik heengedaan met zijn 'speciale' manieren?
- Waarom ben ik niet met de kinderen weggegaan?
- Waarom hou ik nog steeds van hem?
- Waarom, waarom, waarom!

De hoop laten varen

- Hoop is het allerlaatste stukje wat afsterft.
- Een nieuw perspectief geeft weer hoop.
- Weer zelf aan het roer gaan staan.
- Verandering van focus.
- Je zelfvertrouwen herstellen.

Het weer opbouwen van je zelfvertrouwen

- Een stem hebben.
- Kijken naar de negatieve reacties.
- Kijken naar het zelfbeeld.
- Vertrouwen opbouwen.
- Assertief worden.
- Een workshop bezoeken (over dit onderwerp).

Jezelf vinden

- Ouder-kind rollen ontdekken.
- Aangeboren hulpeloosheid veranderen.
- Jezelf 'herbouwen'.
- Herbouwen van relaties met familie en vrienden.
- Herbouwen van je sociale leven.
- Steun vinden.

Conclusie

- Asperger relaties kunnen de geestelijke en lichamelijke gezondheid aantasten.
- Emotionele steun is een menselijke basisbehoefte.
- Tijd van 'heropbouw'.
- Support/Workshops.
- Leven na CADD.

Paragraaf 2.

'Boekenwijsheid' – wat trekt ons aan in een man met ASS?

Helaas is er in boeken en artikelen (nog) weinig te vinden over redenen waarom we een partner met ASS kiezen. Waarschijnlijk zijn wij van een generatie die aan het ontdekken is dat men getrouwd is met een persoon met ASS en die aan het leren is hiermee om te gaan. Vandaar dat de boeken en artikelen die daarop volgen nog weinig info kunnen geven over de insteek van onze relatie.

Enkele bronnen heb ik kunnen vinden.

Allereerst in het boek "Dag vreemde man" van Veerle Beel. Zij tipt op blz 71 aan dat partners van een persoon met ASS vaak een verzorgend beroep hebben (verpleging, verzorging, begeleiding en ook onderwijs), of een verzorgende achtergrond (in de jeugd voor ouders of broers en zusjes gezorgd).

De meest uitgebreide informatie heb ik kunnen vinden in het boekje 'The other half of Asperger Syndrome' van Maxine Aston.

Zij schrijft vanuit haar positie als relatiecounselor en als echtgenote van een man met Asperger Syndroom (hierna af te korten als AS). Hoewel dit boekje specifiek over Asperger Syndroom gaat, zijn er grote overeenkomsten met andere Autisme-erwante Stoornissen bij normaal tot hoogbegaafde personen (en dat is over het algemeen ook de groep die een relatie aangaat).

Op blz 28 t/m blz 31 beschrijft Aston mogelijke vormen van aantrekkingskracht die een persoon met AS heeft in het allereerst begin van de relatie.

Eerste aantrekkingskracht.

De vriendelijke zachtaardige man.

De meeste vrouwen met een mannelijke partner met een AS beschrijven hem als heel vriendelijk, zachtaardig en rustig toen zij hem voor de eerste keer ontmoetten. En dat waren de karaktereigenschappen waar zij zich in eerste instantie tot aangetrokken voelden.

Deze mannen met AS kunnen een kinderlijke naïviteit ten toon spreiden. De vrouwen die zij over het algemeen kiezen hebben een sterk moederlijke, zorgende en een warme instelling. Bij de twee 'helften' van een stel 'van dit type' kan er een hele snelle 'klik' zijn. Soms letterlijk in 1 blik of moment.

De vrouwelijke kant van Asperger Syndroom.

Vanwege het feit dat de jonge AS'er meer tijd tijdens zijn jeugd met de moeder doorbrengt als met de vader, kan hij een wat vrouwelijk gedrag aanleren. Zijn gevoel voor stereotiepen is niet/nauwelijks ontwikkelt, waardoor hij dit niet zelf doorheeft. Op school worden deze jongens vaak gepest met scheldwoorden als 'mietje' en 'homo'.

Een soortgelijke vrouwelijke zijde in een volwassen man kan een grote aantrekkingskracht hebben op sommige vrouwen. Veel mannen met AS voelen zich er heel erg goed bij om te koken, schoon te maken, te strijken en zelfs bloemen te schikken. Zij voelen zich niet verplicht om een mannelijke rol te vervullen en ten toon te spreiden, maar zijn er meer mee bezig wat hen bevalt i.p.v. wat de maatschappij neerzet als rolmodel. Veel vrouwen interpreteren dit als een bewijs dat zij zo zeker zijn van hun mannelijkheid dat zij ook in contact kunnen zijn met vrouwelijke kant. Zij zien het als een positieve kwaliteit in hun partner.

Deze mannen met AS kiezen vaak vrouwen die behoorlijk sterk zijn, onafhankelijk en zorgzaam, dit sluit heel goed bij elkaar aan voor enige tijd. Het is pas na enige tijd van samen zijn dat de contradictie van zijn vrouwelijke kant bovenkomt. Hoewel hij zachtaardig kan zijn, kan hij ook enkele chauvinistische trekken gaan tonen. Van de door hem gekozen partner wordt verwacht een bepaalde rol te vervullen en die rol zal afhangen van zijn moeder. Hij kan verwachten dat dingen voor hem gedaan worden op precies dezelfde

manier als zijn moeder deze voor hem deed. Het is mogelijk dat hij zijn partner koos omdat zij op een bepaalde manier leek op zijn moeder, en er is een mogelijkheid dat zij ouder is dan hem.

Een oudere vrouw.

Het is niet zo dat een man met AS opzettelijk zoekt voor een oudere vrouw. Toch waren veel van de vrouwen die Aston ontmoette tijdens het onderzoek, ouder dan hun mannelijke partners. Deze bevinding verschilt van de bestaande literatuur over echtparen die aangeven dat het gebruikelijk is dat de man ouder is dan de vrouw.

Een van de theorieën die dit tracht te verklaren is dat de man zijn rijkdom wil ruilen voor een vrouw haar jeugd en aantrekkingskracht. Deze rol lijkt niet toepasbaar te zijn als de man in de relatie een AS heeft, en dit kan heel vleiend zijn voor een vrouw die leeft in een maatschappij waarin jeugd en uiterlijk de mans keuze voor een vrouwelijke partner lijken te regeren. Het kan zijn dat leeftijd niet al te belangrijk is voor iemand met AS, aangezien zij meestal niet lijken te discrimineren op basis van iemands leeftijd of status. Het kan ook zo zijn dat mannen met een AS een oudere vrouw prefereren en zich bij hen meer op hun gemak voelen. Zij vinden hun leeftijd moederlijke en zorgzame omgang met zich meebrengt.

Harde werkers en goede inkomsten.

Een andere reden voor aantrekkingskracht kan zijn dat de meer begaafde mannen met AS meestal zeer gekwalificeerd zijn en goedbetaalde banen hebben, vooral op het gebied van engineering, wetenschap, wiskunde of IT. Het vermogen om liever met objecten als met mensen te werken kan omschreven worden als een karakteristieke eigenschap van een persoon met AS.

Gemeenschappelijke interesses.

Er kunnen gemeenschappelijke interesses of een specifieke hobby gedeeld worden door een echtpaar. Liefde voor het theater, politiek, religie en in het bijzonder muziek zijn veelgenoemde interesses die een paar samengebracht hebben.

Soms echter, is de gemeenschappelijke interesse niet altijd zo eensluidend als het in eerste instantie zal lijken. Een vrouw vertelde dat zij zich aangetrokken voelde tot haar echtgenoot vanwege het christelijk geloof. Hij zei dat hij geïnteresseerd was in de bijbel. Je kunt je haar verbazing voorstellen toen hij haar vol trots zijn collectie van honderden bijbels toonde. Een andere vrouw was erg blij dat zij iemand had gevonden die haar interesse in klassiek muziek deelde. In werkelijkheid bleek haar nieuwe partner een expert te zijn op het gebied van componisten...! Hij bleek over niets anders te kunnen spreken, muziek was zijn obsessie.

Obsessieve liefde.

Er zijn enkele vrouwen die aan Aston vertelden dat zij zich realiseerden zelf de obsessie van hun partner te zijn geworden in een korte tijd nadat zij elkaar hadden leren kennen. Het zou moeilijk zijn om je niet geveild te voelen bij zoveel aandacht en toewijding van iemand die al zijn tijd met je wil doorbrengen. Het is geen wonder dat veel vrouwen zich belangrijk, speciaal en gewild voelen.

De meeste mensen willen zich graag gewild voelen, maar er is een verschil tussen gewild zijn en zich totaal op je verlaten, hetgeen dit gewild zijn in gradatie kan worden. Dat is een obsessieve liefde, aantrekkelijk in het begin, maar wat uiteindelijk een splijtzwam in hun relatie zal worden. Dan voelt het alsof de gehele verantwoordelijkheid voor de relatie op jouw schouders rust.

Wervelende romance.

Sommige vrouwen vertelde Aston dat zij door een korte wervelende romance zijn gegaan die snel overging in een aanzoek tot trouwen. Verkering met mannen met AS kan heel kort zijn, sinds hun enige verlangen is om een vrouw te vinden. Meestal is het de noodzaak om getrouwd te zijn de reden om een partner te zoeken. Als dit type man een geschikte partner

heeft gevonden die al de kwaliteiten heeft waar hij naar zoekt, dan zal het onderwerp van trouwen snel ter tafel komen.

Liefde is blind.

Het spreek woord luidt dat liefde blind is. Dit is vooral waar tijdens de vroege stadia van een relatie. Het is niet ongewoon om te focussen (en te overdrijven) op de positieve kwaliteiten van de nieuw gevonden partner. Vrouwen kunnen denken: 'Hier is de zorgzame en (mogelijk) knappe man, met een respectabele, goedbetaalde baan. Hij is eerlijk, vriendelijk en zachtaardig – ik heb zo'n geluk gehad.'

Zij negeren het feit dat hun vrienden en familie hem wel een beetje excentriek vinden, of 'anders', en dat misverstanden en communicatieproblemen zich voordoen.

Tot zover Maxine Aston – The Other Half of Asperger Syndrome.

Tony Atwood schrijft in het voorwoord van 'Een Asperger-relatie' (C&G Slater) dat de partners van een persoon met AS bij hen aantrekkelijke eigenschappen zien als vriendelijkheid, betrouwbaarheid en kwetsbaarheid.

Chris en Gisela Slater beschrijven in hun boek 'Een Asperger-relatie' wat hen in elkaar aantrok.

Chris (de persoon met AS) vertelt op pagina 21:

We volgden dezelfde universitaire studie en zij was altijd een beetje anders geweest dan de rest van onze groep: ze was een oudere studente, een aantal jaren ouder dan de anderen. Maar wat belangrijk was, ik voelde me bij haar meer op mijn gemak dan bij wie ook, omdat ze bijna iedereen zonder meer accepteerde en de kunst verstond het beste uit mensen te halen. Ik had al aan het begin van onze relatie het gevoel dat dit iemand was met wie ik heel goed overweg zou kunnen en die tenminste de tijd zou nemen om naar me te luisteren.

Gisela vertelt op pagina 27:

Wat ik zo aantrekkelijk vond aan Chris, was zijn vriendelijke stem en manier van doen, het vage vermoeden misschien van verborgen diepten die te ontdekken vielen. Maar hij heeft absoluut niets van de macho 'he-man' die vrouwen naar de overtuiging van heel wat niet-Aspergers begeren. Sterker nog, een van de pluspunten van de Asperger-man is juist diens eigenheid, het ontbreken van de behoefte zich te voegen naar een of andere mannelijke 'norm'. Chris lijkt geen begrip te hebben voor vooroordelen, laat staan dat hij ze zelf demonstreert.

Chris en ik hebben elkaar leren kennen op de Manchester University. We studeerden allebei Ruslandkunde. Ik zat in die tijd bepaald niet op een nieuwe relatie te wachten, en al helemaal niet met iemand die 9 ½ jaar jonger was als ik. Ik bestempelde Chris als vraagbaak voor mijn huiswerk. Omdat we een klein, heterogeen (studie)groepje waren met meer oudere studenten dan normaal en nogal wat malloten, viel Chris niet zo op, hoewel een van onze docenten hem later als onorthodox omschreef.

Chris kon fantastisch uitleggen. Hij bezat een fenomenale algemene ontwikkeling, wat ik fascinerend vond.

Chris had iets aandoenlijks, hij maakte een bijzonder verlegen, onbeholpen indruk, maar straalde een soort rustig zelfvertrouwen uit ten aanzien van zijn talent voor talen. Hij miste de normale machocomplexen van zoveel tweeëntwintigjarigen en vertrouwde me toe dat een homoseksuele vriend eens avances had gemaakt in de veronderstelling dat hij ook wel eens homoseksueel zou kunnen zijn. Ik kon me voorstellen dat iemand dat dacht, maar toch heeft zijn seksualiteit niets onduidelijks.

Behalve dat ik hem fysiek aantrekkelijk vond, had Chris me geholpen in een situatie waarin ik me voorheen altijd alleen had gevoeld. Ik lijd aan slaapkwab epilepsie en een van de onaangenaamste aspecten van een aanval is de angst die me dan overweldigt. Deze angst hoort bij de aanval en er valt weinig aan te doen. Op een avond zag Chris dat ik een aanval kreeg, hij kwam naar me toe en drukte me tegen zich aan; het fysieke contact had een

ongelofelijk geruststellende uitwerking. Voor mij gaf dat aan dat hij heel gevoelig en begripvol was. Ik schaamde me altijd ontzettend als ik een aanval kreeg in het bijzijn van een ander, maar bij Chris had ik dat nooit.

Uiteindelijk liep het op de een of andere manier zo dat we samen uitgingen. Ik geloof dat ik het initiatief nam, maar Chris ging er meteen op in.

(Samenvatting van pag 27 t/m 32 – Een Asperger-relatie).

Paragraaf 3.

De vraag van M.

Dag Anja,

Dank weer voor je bemoedigingsmail. Bijzonder dat je zo openhartig bent, en daarbij ook je man. Petje af.

Mijn man en ik zijn ondertussen met relatietherapie begonnen. Hij gaat ermee om als een plicht, omdat hij nu eenmaal heeft toegestemd dit te doen. Het verlangen om zijn relatie met mij te intensiveren en verdiepen zie ik niet bij hem. Ik heb hem voorgesteld dat hij een appartement of flat zou huren, waarin hij zich in zijn eigen bedoening kan terugtrekken als het leven hier met de kinderen te onoverzichtelijk en druk voor hem is. Maar nee, wat een idee zeg! Waarom wil je dat niet? - vroeg ik hem. Zijn antwoord: Omdat dat niet hoort. Als je getrouwd bent woon je samen in één huis.

Tijdens de intakefase hebben we gesproken over onze keuze voor elkaar, 22 jaar geleden. Waarom kozen wij elkaar?

Het blijkt dat ik iemand zocht om voor te zorgen, omdat het nogal ontbrak aan mijn zelfbewustzijn en zelfvertrouwen. Hij was helemaal niet op zoek naar een relatie. Feitelijk heb ik het erop aangestuurd. Het overkwam hem en hij vond het prima, want al zijn leeftijdgenoten kregen verkering en gingen trouwen.

Echt verliefd zijn we niet geweest. Het was bijna een verstandelijke beslissing: ik zocht vastigheid en hij... nou, iemand die voor hem kon zorgen. We waren goede vrienden, dus waarom niet?

Nu ik terugkijk op die 22 jaar realiseer ik me dat er veel scheefgegroeid is. Er worden kinderen geboren, je bent druk met gezin en werk en hebt het niet in de gaten. Nu de kinderen volwassen worden komen de barsten pas tevoorschijn.

Anja, waarom kiezen vrouwen een Asperger als partner? Waren ze allemaal zo onzeker als ik en zochten ze steun bij hun recht-toe-recht-aan partner?

Door zijn dominante en ongenueanceerde gedrag ben ik er niet echt assertiever op geworden. Ik probeer daar met hulp van een psychologe aan te werken. Aspergers willen immers graag duidelijkheid? Dat ben ik niet altijd... soms weet ik gewoon niet wat ik wil.

Ik ben benieuwd naar de verhalen van andere vrouwen. Hoe zit het met hun zelfvertrouwen? Waren zij ook 'zorgers' en hoe gaan zij daar nu mee om? Kun jij daar iets over vertellen of rondsturen (dan wel graag met andere namen i.v.m. de privacy)?

Ben benieuwd naar je reactie.

Hartelijke groeten, - M.'

Samenvatting van de reacties op de vraag van M:

- Ik voelde me lichamelijk veilig bij hem (reactie van meerdere vrouwen met een verleden van seksueel misbruik).
- Ik ben iemand die gewend is te zorgen vanuit beroepskeuze.
- Ik ben iemand die is opgevoed met zorgen voor de ander.
- Ik zocht iemand om voor te zorgen omdat het me nogal ontbrak aan zelfbewustzijn en zelfvertrouwen.
- Ik moest voor mijn zieke vader zorgen, er was veel schaamte en er kwamen nooit vriendjes en vriendinnetjes thuis. Ik koos vervolgens om de verkeerde motieven een verplegend beroep. Mijn man was heel hoffelijk, hechtte veel waarde aan etiquette en omgangsregels. Verder was hij oprecht in mij geïnteresseerd en niet in wat ik deed. Ik viel als een baksteen voor hem.
- Ik was wel echt verliefd op mijn man. Ik moest wel steeds het initiatief nemen, maar dacht dat hij gewoon verlegen was. Ook ik was een 'zorger'. Mijn moeder was vanaf mijn vierde jaar ziek. Ik doe het nog graag!! Op zich ben ik daar best trots op, daar hoef je je niet voor te schamen!
- Ik heb mijn partner deels uit verstandelijke overwegingen gekozen, maar beslist niet uit onzekerheid. Ik ben niet onzeker en heb juist veel zelfvertrouwen. Bij elke partnerkeuze, dus ASS of niet, kies je iemand waar je aan kwijt kunt wat je te geven hebt. In dit geval misschien zorgen.
- Ik heb zelf ADD, zocht naar structuur en lijnen die mijn man duidelijk heeft.
- Ik ben zelf hooggevoelig, voelde de kwetsbaarheid in mijn man, maar ook zijn bescherming voor mij. (Reactie van meerdere vrouwen).
- Ik ben zelf nogal druk, en het trok mij aan dat mijn man zo rustig was.
- Ik was echt verliefd! Ik denk dat dat kwam omdat hij tegemoet kwam aan mijn behoefte om gezien en gewaardeerd te worden. Verder het zuiver eerlijke en rechtvaardige in hem.
- Ik had geen eigen identiteit ontwikkeld en moest thuis veel zorg dragen o.a. voor een zieke moeder. Ik raakte onder de indruk van mijn man's onverschrokkenheid, hij leek voor niemand bang. Verder zocht ik een man als mijn vader, rustig! En die vond ik in hem. Ik was echt verliefd en vond hem zo apart, zo uniek en niet zo plakkerig.
- Reactie van de gespreksgroep regio Amsterdam: Meer dan de helft van de vrouwen werkt in de Zorg en ook in het onderwijs. Een aantal vrouwen gaven toe gekozen te hebben voor hun man vanuit de gedachte 'voor hem te willen zorgen'.
- Ik denk dat velen van ons iets gemist hebben in hun eigen opvoeding. Bij mij was die nogal emotie-arm. Conflicten mochten niet. 'Dingen van grote mensen' werden kinderen niet bepraat. Een angstvallige opvoeding, niet knuffelig. Ik was ook onzeker. Durfde denk ik niet iemand aan die 'steviger' was. Ja, ik ben ook eenzorger. En ik ben te verstandelijk.
- Ik voelde mij erg aangetrokken tot hem omdat hij precies wist wat hij wilde, eerlijk en recht door zee was. Ik vond hem sociaal erg zwak, maar dacht dat dat door zijn achtergrond kwam, dat zou later wel anders worden.. Kom zelf uit het wereldje van gehandicaptenzorg en daar is praten erg belangrijk. Ik was niet verliefd maar voelde me veilig bij hem.
- Ik was inderdaad ook eenzorger. Vroeger thuis heb ik al ver verantwoordelijkheid op me genomen voor het gezin. Mijn ouders hadden veel ruzie, ik was hun bemiddelaar. Ik wilde zorgen voor een prettige sfeer zonder ruzie. Vervolgens ben ik de verpleging in gegaan. Ik was erg sociaal en inlevend, gericht op anderen. Ik vind het moeilijk om aan mezelf te denken. Ik denk dat ik een man met ASS gekozen heb omdat mijn vader ook een ASS heeft en dat voor mij dus vertrouwd was. Een psychologische keuze, een man die lijkt op je vader.
- Ik had met mijn eerste kennismaking met mijn man een wat dubbel gevoel, hij is ietwat vreemd, maar ook heel gevoelig en lief. Soms schaamde ik me voor hem. Wel was ik verliefd! Zelf kwam ik uit ene gezin met veel afwijzing, vooral van mijn moeder,

werd nooit bevestigd. Ik had mezelf een houding aangemeten van 'ik zal me wel eens bewijzen'. Van binnen voelde ik me echter kwetsbaar en eenzaam. In mijn man vond ik alles waar ik zo teleurgesteld in was, en nam de rest op de koop toe.

- Ik heb geen idee waarom ik voor deze man met ASS gevallen ben. Ik ben ook zorgzaam en wilde zekerheid. Door zijn duidelijkheid en dominantie dacht ik een goede keus te maken.

Selectie uit de voluit geschreven reacties op de vraag van M.

1). Mmm daar vraag je wat.

Ik denk dat na al mijn studies enz. wel kan zeggen dat iedere relatie uniek is.

Een Asperger of ASS-er is uniek, iemand zonder etiketje ook.

Ik ervaar het wel zo dat juist ik inderdaad een zorgmens ben. Dat moet ik gewoon wat afleren. Ik vind dat ik juist assertiever ben geworden door het ASS. Ik geef aan wat ik wel wil en wat ik niet wil. Misschien soms wel te duidelijk.

Wat ik in onze relatie erg belangrijk vind is niet dat opgeheven vingertje. O jij bent een ASS-er. Ik heb er echt jaren over gedaan om het mijn man duidelijk te maken. Ik wilde respect voor elkaar en naast elkaar en niet de een boven de ander. Daardoor kunnen we nu wel samen optrekken.

Natuurlijk zie ik sommige dingen eerder als hem. (Of denk ik het eerder te weten).

Wat ik soms zo jammer vind en dat is dus mijn persoonlijke mening: is dat men op ruzie-achtige toon met elkaar praat. Ik weet niet goed hoe ik het uit moet leggen. Wij hebben samen een documentaire van de EO gezien. Ook daarin waren de vrouwen erg negatief.

Natuurlijk kun je dat worden door de situatie. Maar ik heb het idee dat je dan de situatie de baas laat zijn.

En dit is zo uniek per stel dat je daar volgens mij geen dingen aan kan ophangen.

De ene is erg assertief de ander misschien wel agressief.

Maar volgens mij een ieder, ik zelf wel, leeft toch vaak in een isolement. Niet ieder begrijpt wat je allemaal meemaakt. En niet jij alleen maar ook je partner. Hij snapt ook niet alles. En ja als je dingen niet snapt ga je dingen uit onmacht doen.

Mijn man is niet dominant hij laat alles wel komen. Dus die kant ken ik niet, maar is ook goed om aan bod te komen.

2). Mijn man en ik zijn wel verliefd op elkaar geworden 21 jaar geleden, we zaten bij elkaar op een jeugdgroep van de kerk. Van mijn kant ging het niet bewust, in eerste instantie vond ik hem niet leuk (te oud en niet mijn type). Maar na elk weekend samen opgetrokken te hebben moest ik steeds aan hem denken (verliefd dus). Daarna moest ik wel steeds het initiatief nemen. Ik dacht: hij is gewoon verlegen.

Onze problemen begonnen toen we kinderen kregen, mijn man dacht niet na over de verantwoording. Hij bleef gewoon in zijn eigen leventje leven.

Over je vraag: zijn ze ook zorgers? Ja, mijn moeder was vanaf mijn 4e ziek. Dus was ik al vroeg zelfstandig en eenzorger. Ik doe het nog graag!! Op zich ben ik daar best trots op, daar hoef je je niet voor te schamen!

Ik heb me wel veel weggecijferd maar bepaalde dingen mag hij niet aankomen (even een bakkie doen met een vriendin vind ik heel belangrijk).

3). Dat is een lastige vraag voor mij, hè?

Het wordt een heel ander verhaal denk ik omdat ik zelf ook ASS heb.

Ik denk wel dat het voor ons allebei zo geldt.

We zijn allebei heel erg opgevoed met zorgen voor ander.

Mijn man zeker ook... dus in die zin kan ik me er wel heel erg in vinden.

Ik denk alleen niet dat je er altijd van uit kan gaan.

Verder herken ik veel in wat je schrijft. Ik heb het altijd veel alleen willen oplossen, en dat heeft me heel eenzaam gemaakt. (z.o.z.)

Pas toen ik meer openheid kreeg kon ik ook meer van andere ontvangen.

Maar het blijft soms schipperen tussen het gevoel dat je er het liefste mee wilt stoppen en aan de andere kant dat je zo graag de dingen wilt veranderen, maar niet weet hoe.

Ik vind het heel goed dat jullie samen in therapie zijn, dat is nog een wens van mij.

Tot slot heb ik een tekst in onze keuken hangen:

"Zegen mij met de innerlijke rust om de dingen die ik niet kan veranderen te accepteren, de moed om te veranderen wat ik kan en de wijsheid om het onderscheid te kunnen maken"

4). Waarom kies je voor een Asperger?

Bij elke man-keuze, dus Asperger of niet, kies je iemand waar je in kwijt kan wat je te geven hebt. In dit geval misschien zorgen.

Maar ja, ik wist voor mijn huwelijk nog niet hoe het leven met een man met Asperger zou zijn.. Dag in dag uit in eenzaamheid, dat kan je toch van te voren niet weten? En meestal zijn er dan nog geen kinderen, die een extra prikkel vormen . Bij ons werden na de geboorte van een kind de verschijnselen van Asperger veel duidelijker.

Mijn ervaring is dat relatietherapie echt geen zin heeft als er geen aandacht aan Asperger geschonken wordt.

Ik heb mijn partner wel deels uit verstandelijke overwegingen gekozen, maar beslist niet uit onzekerheid. Ik ben niet onzeker en heb juist best veel zelfvertrouwen.

5). Ik reageer alvast met wat feitjes:

Ik heb na heel wat jaren ervaring de kennis opgedaan dat een hoog percentage vrouwen die getrouwd zijn met ASS-ers uit de zorgsector komen.

Verder heeft een opvallend percentage vrouwen ADHD/ADD.

Vrouwen zitten anders in elkaar dan mannen. Wij vrouwen leven,voelen, zien, ervaren veel gedetailleerder dan onze mannen, laat staan onze ASS-mannen.

Ik denk ten diepste dat er ooit een gevoel geweest is voor elkaar dat jullie voor elkaar gekozen hebt. De wijze waarop herkennen velen. Een ASS-er is niet zo behendig in verkering zoeken etc., maar ten diepste hebben ze ALLEMAAL een diep verlangen naar liefde en voelen ze wis en waarachtig affectie voor de partner, ook al is dat op een manier die niet zo regulier is. Ze zenden vaak hele subtiele signalen uit naar ons om hun liefde te tonen. Ze 'spreken' een 'taal' die we moeten leren herkennen en begrijpen en op waarde schatten.

Je vraagt waarom iemand kiest voor een Asperger partner?

Ze komen vaak rustig over en wij vrouwen (de drukkere dames) vinden dat rustgevend en ongemerkt kies je dan voor de rust. Maar dat is iets wat je jezelf niet mag verwijten, want elke vrouw zoekt iets in haar partner waar ze zich veilig cq prettig bij voelt.

Elke vrouw, die zonder dat ze het wist koos voor een ASS-partner krijgt last van schuldgevoelens. Dus kijk zo mogelijk niet achterom maar geef al je energie aan het heden!

6). Wat ik heel opvallend vindt, is, dat in het A-team (partnorgespreksgroep regio Amsterdam) meer dan de helft van de vrouwen in "de zorg" werken en ikzelf dan in het onderwijs. Wij hebben het er ook uitgebreid over gehad hoe dat zo gekomen is.

Ik kan me herinneren dat een aantal vrouwen toe gaf voor haar toekomstige man te willen zorgen.

Die vanzelfsprekendheid van het in één huis wonen als je getrouwd bent is herkenbaar.

Je moet doen wat hoort. De vrouw hoeft niet te werken, de man zorgt voor het gezin.

Maar wat een probleem als dan bij de man de problemen komen op het werk.....

Herkenbaar is ook het niet willen deelnemen aan therapie. Hij heeft toch geen probleem?

7). Een hele interessante vraag, waar ik ook vaak over na heb zitten denken. Waarom werd ik toch verliefd op deze jongen, mijn man? Ik denk dat hij tegemoet kwam aan mijn behoefte om gezien en gewaardeerd te worden. Dat zo'n stille, rustige jongen helemaal enthousiast werd van mij! En om dat te laten zien bedacht hij hele originele dingen, zoals het maken van cassettebandjes, waarop liedjes stonden die zijn gevoel weergaven..... heerlijk om naar te

luisteren en te denken dat dat voor jou gezongen wordt als het ware. Door onze gesprekken is hij in aanraking gekomen met God en hij werd een "radicaal" christen die er helemaal voor wilde gaan. Geweldig vond ik dat! Dus het was de toewijding voor mij en voor God die ik zo mooi vond. En verder het zuiver eerlijke en rechtvaardige in hem. Geen overhalen, of manipuleren, of eigen belang....

Dit alles is er nog steeds en dat vind ik mooi. Alleen wist ik niet dat hij niet over zijn gevoelens kan praten (als hij ze zelf al herkent). Ik wist niet dat mensen hem energie kosten (terwijl mensen mij energie geven). Ik wist niet dat ik de deur naar de buitenwereld zou worden. Dat er geen wederkerigheid is in beleven en genieten. Dat op vakantie gaan eigenlijk teveel gevraagd is. Dat ik eigenlijk alles in ons gezin bedenken en tot stand breng (behalve op financieel- en computergebied). En dat ik alleen met de kinderen naar de kerk ga.....en de pinksterconferentie.....enzovoort.

8). Toen wij trouwden wist ik niks van Asperger.

Ik voelde mij aangetrokken tot hem omdat hij precies wist wat hij wilde, eerlijk en recht door zee was. Ik vond hem sociaal erg zwak maar dacht dat dat door zijn achtergrond kwam, dat zou later wel anders worden.... Kom zelf uit het wereldje van de gehandicaptenzorg en daar is praten erg belangrijk.

Hij had erg veel haast met trouwen en daar heb ik later wel last van gehad. Ik was niet verliefd, maar voelde mij veilig bij hem. Al snel kwam ik erachter dat hij weinig of niks van mij begreep en dat ik alles uit moest leggen. Dat ben ik blijven doen al die jaren. Nu.. kan hij aan mijn gezicht zien of ik ergens mee zit en wil hier dan ook wel over praten. Onze communicatie werkt het beste als we allebei zoveel mogelijk kunnen doen waar we goed in zijn. Toch begrijp ik hem na al die jaren nog niet en reageert hij altijd anders dan ik verwacht had. Dat is erg vermoeiend en zwaar. Doordat je kinderen hebt ben je verplicht om dingen samen te overleggen en dat is lastig. Vroeger sloot ik bij voorbaad al compromis (was bang voor conflicten) en moest dan bij de onderhandelingen nog meer inleveren. Dat gaf en leeg gevoel na die tijd. Nu zeg ik wat ik wil en zoeken we samen naar een oplossing. Het meest mis ik nog dat we niet dezelfde humor hebben....

9). Hoi Anja, met name de vraag: "Waren zij ook zorgers, en hoe gaan ze daar nu mee om" is wel iets waar ik wat over kan zeggen. Ik was inderdaad ook een zorgverlener. Vroeger thuis heb ik al ver verantwoordelijkheid op me genomen voor het gezin, mijn ouders hadden veel ruzie. Ik was hun bemiddelaar. Ik wilde zorgen voor een prettige sfeer zonder ruzie. Vervolgens ben ik de verpleging in gegaan, voor anderen zorgen. Ook was ik erg sociaal, veel gericht op anderen, erg inlevend.

Tot ik mijn opleiding omgangskunde ging doen en erachter kwam: Wie ben ik nu eigenlijk? Ik moest heel erg leren om grenzen te stellen, me niet altijd in de ander inleven etc. In de relatie met mijn man (met Asperger) heb ik me ook altijd heel erg ingeleefd in hem. Ook geprobeerd zoveel mogelijk op te vangen, zoveel mogelijk voor hem over te nemen. Nu breekt het me weleens op dat ik weinig aan mezelf gedacht heb. Op het moment zijn we samen (met hulp) aan het leren om de balans van verantwoordelijkheid te herstellen (zoals jij ook beschrijft in je scriptie).

Zorgen en verantwoordelijkheid nemen ligt in mijn aard, ik vind het dus moeilijk om aan mezelf te denken.

Ik merk wel dat het nodig is. Ik heb het geluk dat mijn man open staat voor begeleiding en volledig zijn Asperger accepteert, dat maakt ontwikkeling mogelijk.

Ik denk dat ik een man met Asperger gekozen heb omdat vader ook een autisme verwante aandoening heeft en dat dus voor mij vertrouwd was. Een psychologische keuze, een man die lijkt op je vader.

10). Ik wil nog wel reageren op de mail van mw. M.

Je hebt 22 jaar geleden een beslissing genomen om je leven te delen met toen nog een "onbekende" man. Het leven met iemand met het ASS is niet gemakkelijk maar wel de moeite waard. Je moet na alle moeilijkheden, vooral met kinderen in de puberteit en

beginnend adolescentie, weer opnieuw kiezen! Hoe ga je verder. Een aparte woonruimte gaat verwijdering geven, ook al lijkt dat lucht te geven. Het gaat erom of jij het nog wilt en of je nog 100% achter hem staat, of kan staan.

Hij gaat niet veranderen! Jij bent degene die er mee om moet leren gaan en dat is héél moeilijk. Zeg je ja, dan moet je niet twifelen aan jezelf, zeg tegen hem dat je vóór hem kiest dat geeft hem duidelijkheid.

Jij bent waardevol en God is het die je het inzicht en de kracht geeft, ook al klinkt dat soms erg makkelijk, ik weet dat het wel zo werkt.

Ik heb ook geen idee waarom ik voor deze man met ASS gevallen bent, ik ben ook zorgzaam en wilde zekerheid, door zijn duidelijkheid en zijn "dominantie" dacht ik een goede keus te maken.... toen bleek het iets anders in elkaar te zitten.

Nog steeds heb ik behoefte om te weten hoe ik het beste met mijn partner met ASS om moet gaan het blijft een uitdaging! Iets wat krom is wordt nooit recht, dus leer met iets kroms om te gaan.

11). Deze mail wilde ik toch beantwoorden, ik herken hier nl heel veel in.

Ook ik had met mijn eerste kennismaking met mijn man een wat dubbel gevoel, hij is ietwat vreemd, maar ook heel gevoelig en lief. Soms schaamde ik me voor hem maar dacht: ach het gaat wel over. Wel was ik verliefd, en we hebben ook fijne jaren gekend vooral toen de kinderen klein waren.

Zelf kwam ik uit een gezin met heel veel afwijzing, vooral van mijn moeder, werd nooit bevestigd, en ik had me zelf een houding aangemeten van ik zal me wel eens bewijzen. Maar diep van binnen voelde ik me heel kwetsbaar en eenzaam. Had wat verkeerde relaties achter de rug, en dacht lekker als vrijgezel door het leven te gaan, had een goede baan enz. En toen kwamen we elkaar tegen, en ik vond alles in mijn man waar ik zo teleurgesteld in was, en nam de rest op de koop toe. Maar naarmate de jaren verstreken kwamen er moeilijkheden, en merkte ik dat ik me volledig had weggecijferd, want dat zat toch al in mij, en had het ook niet zo door. Dus dat herken ik heel goed.

12). Ik vind het leuk om ook even beknopt wat over mezelf te vertellen als 'partner van'...

Toen we elkaar leerden kennen was ik vooral onder de indruk van zijn onverschrokkenheid (dat bleek alleen een grote mond te zijn). Ik was 16, erg onzeker en oudste dochter in een gezin met 5 kinderen. Onze moeder had waarschijnlijk een vorm van Borderline.

Veel onveiligheid ervaren, weinig persoonlijke aandacht, geen begeleiding bij het opgroeien en leren omgaan met gevoelens, kortom, thuis geen identiteit ontwikkeld.

Wel een enorme angst voor de toekomst die mijn moeder zwart inkleurde door te zeggen dat ik net als zij was en dat niemand mij ooit zou begrijpen: omdat men 'het' niet kon voelen. 'Wij zijn nou eenmaal zo'. Mijn vader had ik tot een bepaalde leeftijd als voorbeeld omdat hij zo heerlijk rustig was. En zich nooit van de wijs liet brengen door mijn moeders vaak hysterische gedrag.

Ik was jong 'wijs' voor mijn leeftijd. En droeg ook regelmatig praktisch zorg voor het huishouden. Maar ook voelde ik me verantwoordelijk voor het gezin omdat ik bang was dat als de dokter alles zou weten dat we dan misschien wel uit huis zouden moeten. En voelde me niet thuis bij leeftijdsgenoten. Was ook niet tegen de dominantie van mijn moeder opgewassen en durfde haar niet te trotseren. Een ding nam ik me voor: zo wilde ik niet worden. Ik wilde een man als mijn vader. En die vond ik in mijn echtgenoot.

Ik was 16 toen ik hem leerde kennen en we trouwden op m'n 19e. Hij was toen 25.

Eigenlijk was het meer mijn verlangen om te trouwen want hij had een flat toegewezen gekregen. En ik vond het niet leuk om later bij hem in te trekken. Ik wilde romantisch met zijn tweeën beginnen in onze flat. Maar het werd vooral allemaal heel praktisch. Geen huwelijksaanzoek. Niks romantiek.

En door wat ik meegemaakt had was ik afgesloten van mijn gevoel.

Dus kwam ik na een aantal jaren huwelijk in conflict over de loop van mijn leven.

Ik was veranderd in een tobberige, wat depressieve jonge moeder, die aan weinig meer plezier kon beleven. En vooral bang was om zoals haar moeder te worden.

Gelukkig heb ik de Heer leren kennen, ook als Vader. En in die persoonlijke relatie met Hem heb ik mijn identiteit mogen leren ontwikkelen. En mezelf weer gevonden.

We hebben veel therapie gehad maar altijd bleef verborgen waarom één en ander niet werkte bij ons. Het haalde zodoende vaak weinig uit. Wat leidde tot frustratie.

Ik zocht het altijd bij mezelf. Maar sinds vorig voorjaar denk ik te weten dat we met een vorm van ASS bij mijn man te maken hebben. Mijn man denkt dat zelf ook. Wat ik aanzag voor rustig, bleek een hang naar regelmaat en routines te zijn. Altijd alles op dezelfde manier.

Ik ben echt verliefd geweest op hem en ik vond hem zo apart! Zo anders dan mijn broers! Zo uniek. En hij was niet zo plakkerig! En aangezien ik helemaal geen aanrakingen thuis gewend was miste ik dat in de verkeringstijd ook niet zo. Op dit punt was hij duidelijk anders. Maar dat zou na onze trouwdag wel veranderen, dacht ik..

Maar het is desalniettemin iets wat er diep inhakt. Hoezeer wij ook maatjes zijn en met elkaar verweven zijn geraakt, ik mis nog altijd die spontane actie van hem uit. Dat is niet realistisch, want ik heb het nooit met hem gehad op die manier. Maar hij is heel trouw en wil graag het goede voor mij doen. Wij hebben echter gewoon rekening te houden met spelregels. Die zorgen voor minder frustratie over en weer. En geven weer lucht in de relatie.

13). Ik werd geraakt door de mail van een van de partners van, mevr M. Ik herken zo haar situatie en zit daar ook in. Mijn man vind alles best. Als het om hem heen maar georganiseerd wordt , ik de kinderen doe en hij af en toe als hij tijd heeft en hij verder zijn gang kan gaan is het hem best (lijkt het).

Hij wil wel knokken voor de relatie maar weet echt niet hoe.

Mijn man werkt 40 uur, komt thuis kookt en eet nu alleen in hetzelfde huis (omdat hij de pannen met eten die ik bewaard heb niet op wil ruimen). Daarna gaat de tv aan.

Ik ben ondertussen mijn eigen leven naast hem gaan leven. Ik ben geen slachtoffer maar een vechter. Het helpt mij om 2 dagen te werken om uit de situatie te zijn. Verder werk ik er 's nachts bij om in de eerste plaats voor de kinderen er te zijn. Regelmatig stap ik even uit de situatie en volg ik een conferentie of ben met een vriendin een weekend weg. Financieel wil ik onafhankelijk worden van hem omdat ik elke uitgave met een bonnetje moest verantwoorden. Ik mis ontzettend belangstelling voor mijzelf.

We zijn 2 keer voor diagnose gegaan voor hem maar 2 keer is het eruit gekomen dat hij geen Autisme heeft. Wie ben ik dan dat ik dat toch blijf beweren en me boven de psychiater en de psycholoog plaats?

Ik ben mijn spontaniteit volledig kwijtgeraakt naar hem en lijk soms wel Autistisch te worden naar hem toe. Er kwam ook geen visite meer in huis, maar die eenzaamheid heb ik opgelost en ben toch mensen gaan uitnodigen. Nou, en zo ziet ons leven eruit.

Het leven levert me echter andere dingen op. Ik hoef me niet meer waar te maken, word door iedereen gewaardeerd. Ik leer te incasseren, te relativiseren, te werken aan wat werkelijk de moeite waard is en zie hoe weinig me materialisme doet. Ik ga voor echtheid, diepgang, eerlijkheid, waarheid en al het andere doet er niet meer toe.

Weet je, God is erbij en dat troost me. Hem ontgaat niets wat er in dit huis gebeurt.

En voor anderen: Vergeet niet goed voor jezelf te zorgen. Leer opnieuw te genieten van de natuur of een lekker broodje...

14). Om te reageren op de gestelde vraag; ook ik heb me dat afgevraagd.

Ik ben ook een vrouw met een zorgende inslag.

Ik kom uit een gezin van 4 kinderen waarvan ik de oudste ben en mijn vader is al zolang ik mij kan herinneren psychisch ziek (schizofrenie). Ik vond dat erg, en was ook bang voor mijn vader, omdat ik hem niet begreep (mijn vader hoorde en zag dingen die er niet waren). Ook schaamde ik mij ervoor en dat deed mijn moeder ook, met als gevolg dat er nooit vriendjes of vriendinnetjes bij ons thuis kwamen.

Mijn moeder was enigst kind en toen ik verpleegkunde ging studeren (gevoel te moeten zorgen) werd ik de steun en toeverlaat van mijn moeder. Al mijn tijd werd opgeslokt door mijn studie, werk en de zorg voor mijn ouders en jongere broer en zusjes.

Tot ik op kamers ging wonen en ik een heel aardige buurman had, die in mij geïnteresseerd was, en niet in wat ik deed. Ik voelde me eindelijk iemand omdat hij zo vreselijk hoffelijk was en veel waarde hechtte aan etiquette en omgangsregels, viel ik als een baksteen voor hem. Wij zijn vrij snel getrouwd en al gauw merkte ik dat hij heel anders met bv teleurstelling en verdriet omging, dat werd pijnlijk voelbaar toen ik een miskraam kreeg (er op een verstandelijke manier mee omgaan, zonder emoties).

Ook in de opvoeding van de kinderen (vooral in de puberteit) is dit merkbaar, hij gaat het liefst alle conflicten uit de weg en trekt zich terug als situaties te moeilijk worden. Ik vind dit echt heel moeilijk, heb het gevoel overal alleen voor te staan.

Er zijn momenten geweest waarop ik dacht: ik trek het niet meer. Ik voelde ook niet dat mijn man van mij hield, vaak ook niet dat ik nog van hem hield.

Tijdens die periode hoorde ik een preek over psalm 139, dat ik zo door God gekend ben, zoals ik mijzelf niet eens ken. Dat er geen plek is waar God mij niet nabij kan zijn en voor mij kan zorgen. Zelfs al maak ik keuzes met de verkeerde motieven dan nog is dat voor God geen belemmering mij nabij te zijn en mij te leiden en vast te houden.

Onze gevoelens liggen voortdurend onder vuur en het ligt zo voor de hand dan te reageren vanuit je eigen pijn, in het verlangen eindelijk zelf wel eens gehoord en gezien te willen worden. Maar dan mogen we ook weten dat we gehoord en gezien worden. God wil ons keer op keer bevestigen in wie wij zijn, vrouwen naar Zijn hart, naar wie Zijn hart uitgaat om ons te helpen en bij te staan!

15). Reactie tussen de regels van de mail van M.

[Anja, waarom kiezen vrouwen een Asperger als partner? Waren ze allemaal zo onzeker als ik en zochten ze steun bij hun recht-toe-recht-aan partner?](#)

Ja, ik denk dat velen van ons iets gemist hebben in hun eigen opvoeding. Bij mij was die nogal emotie-arm. Conflicten mochten niet. 'Dingen van grote mensen' werden met kinderen niet bespraat. Een beetje een angstvallige opvoeding. Ook niet knuffelig, helemaal niet.

Ik was ook onzeker. Durfde denk ik niet iemand aan die 'steviger' was.

[Door zijn dominante en ongenueanceerde gedrag](#)

Mijn man is juist niet dominant en is het altijd eens met degene met wie hij spreekt, volgt mij in beslissingen, zegt niet wat hij vindt. Behalve in bepaalde huiselijke dingen.

[ben ik er niet echt assertiever op geworden.](#)

Ja, snap ik. We hebben hier een partnergroep en daar zijn er veel die de eerste tijd echt nog het idee hebben dat ze 'gedeprogrammeerd' moeten worden: ze zijn niet dom, onnozel, overdreven of zelfs gek, èn ze zijn niet de enige met een autistische man.

[Ik ben benieuwd naar de verhalen van andere vrouwen. Hoe zit het met hun zelfvertrouwen?](#)

Ik schrok vaak van mezelf. Want ik was òf te meegaand òf te fel. Dat maakte op de buitenwacht een rare indruk. Bovendien dacht men dat ik mijn man overheerste omdat ik meestal initiatief moest nemen. 'Als jij nou je mond houdt, gaat hij vanzelf praten' zo ongeveer. Niet dus.

Maar: ik heb ook van alles alleen moeten doen en regelen en daar ben ik wel sterk van geworden, achteraf. En ik heb geleerd om hem te 'lezen'. Dat is een hele kunst bij iemand die zichzelf niet kent.

[Waren zij ook 'zorgers' en hoe gaan zij daar nu mee om?](#)

Ja, ik ben ook eenzorger. En ik ben te verstandelijk. Bv soms zou ik wel iets willen (al was het maar hardop huilen) maar dan ga ik vliegensvlug nadenken, automatisch, en dan weet ik al dat het me meer energie/tijd/ergernis kost dan het me oplevert en dan slik ik mijn wens maar weer in.

En, ik probeer gedisciplineerd te zijn wat betreft bidden op nare momenten en voor vervelende mensen (is erg moeilijk). Zingen met cd helpt ook, maar het is een strijd om ervoor te kiezen om zo'n cd op te zetten als ik het liefst iemand zou willen *schoppen!* Maar na verloop van tijd blijkt wel dat het beter is om te zingen dan te malen. En het helpt.

Paragraaf 4.

Reactie van een Partner die al voor haar trouwen wist dat haar man een ASS had.

De voorgaande reacties zijn van een generatie partners die allen pas na hun trouwen ontdekten dat hun partner een ASS had.

Nu komt er echter een jongere generatie aan, die al voor het aangaan van hun relatie weet dat er een ASS bij één van hen is vastgesteld. Zij maken een bewuste keuze voor deze persoon, wat een grote voorsprong geeft op de oudere generatie qua aanpak van de problemen. De zwaarte van de problematiek is echter hetzelfde.

Om dit document compleet te maken, heb ik een Partner van de jongere generatie bereid gevonden haar verhaal te vertellen (met toestemming en medewerking van haar man).

Hun bijzondere verhaal volgt hieronder:

Toen wij trouwden heb ik de o.a. de volgende woorden gesproken: *Onze start was er een met hoge toppen en diepe dalen. Maar met de hulp van God en enkele naasten zijn we er samen sterker uit gekomen. De beslissing om volledig en zonder voorbehoud voor jou te kiezen is hierdoor niet lichtvaardig genomen. [...] Ik zal je steunen in je zwakheden maar ook je krachten roemen.*

Jan en ik leerden elkaar in de kerk kennen. Hij zag mij voor het eerst en kwam op me af om me welkom te heten. We raakten aan de praat en hoewel ik een erg nuchter typetje ben, raakte ik enorm door hem geboeid. Zo erg, dat we de rest van de dag niet meer gestopt zijn met praten... in zijn ogen zag ik een onbevangenheid en onschuld die je maar zelden ziet bij volwassenen, in zijn praten was het één brok enthousiasme en ik viel gewoon voor hem.

Heel snel hadden we verkering. Vrijwel direct merkte ik dat er iets niet klopte: en binnen vier weken wist ik ook wat er aan de hand was: ik herkende enkele van die typische anti-trekjes in hem, naast dat er duidelijk dingen niet in de opvoeding aan bod waren gekomen... ik zag dat hij twee interessegebieden kende: de rest was van zeer ondergeschikt belang. Ook ik. Ik heb hem toen een brief geschreven waarin ik alle twijfels, ideeën en observaties voor hem uitschreef: analytisch mijn emoties benoemend en met een concrete vraag: wil jij aan deze punten gaan werken, dan zal ik je steunen en wil ik het verder proberen. Wil je dat niet, dan kunnen we beter stoppen met deze relatie voor we teveel van elkaar houden. Hij koos voor het eerste.

Jan kreeg begeleiding van een christenpsycholoog en hij kreeg na een aantal gesprekken te horen dat Asperger syndroom bovenaan de lijst differentiaal diagnoses stond. Jan heeft het daar heel moeilijk mee gehad. Hij wilde eerst niet een etiketje krijgen. Ik wilde juist wel dat etiketje weten, zodat we er samen rekening mee zouden kunnen houden. Pas toen het tot hem doordrong dat iedereen zijn of haar handicaps heeft en de zijne dan toevallig op het gebied van communicatie en emotie is, kon hij er mee leven. Zeker toen hij van de therapeut hoorde dat er nog zoveel winst te behalen viel.

Ondertussen was het voor mij een zoektocht. Ik zag welke man er in de jongen verstopt zat maar was vaak heel bang dat ik die man nooit zou leren kennen... Vele uren van gesprekken met mijn moeder, vele uren bidden, gedichten schrijven en proberen te praten met Jan. Zo ontzettend frustrerend dat je niet daar kan komen waar je weet dat je moet zijn om te voorschijn te halen wat er in zit verborgen! We besloten, door zijn drukke agenda, elke week twee avonden voor elkaar te blokken: een avond waarbij we ontspannen en een avond waarbij we met onze relatie bezig zouden zijn. Vrij snel leerden we trucjes om alle dingen waar we tegenaan liepen (lees: waar ik tegen aanliep) zakelijk te kunnen bespreken. We stelden een lijst op met aandachtspunten: communicatie tussen ons, gedrag bij derden en hij in relatie tot zijn werk. Deze punten 'afwerken' zorgden vaak voor toch emotionele gesprekken van mijn kant, maar zorgden er ook voor dat er stappenplannen ontstonden om vervelende situaties een volgende keer te voorkomen.

Ondertussen begon ik in steeds meer dingen de liefdesblijken te herkennen. Juist in de bijna ontembare drive om dit 'goed' te doen en de diepe dalen die er waren als hij iets toch weer niet goed had aangevoeld. Ik moest hardleers leren om mijn verwachtingen minder hoog te leggen dan ik ze altijd had gelegd voor mijn prins op het witte paard.

Vele gebeden omhoog gezonden. Here: als hij de man is die U aan mij heeft gegeven wil ik voor hem gaan, dwars door alle moeilijkheden heen. Maar als dit een blinde keuze van mij is en U iemand anders voor mij heeft, maak het mij dan duidelijk. Als antwoord groeide mijn liefde alleen maar groter... Ondanks alle teleurstellingen, miscommunicatie, ergernissen en verdriet. Daarnaast was er ook trots: nieuwe dingen geleerd, toegepast en daarop positieve feedback ontvangen was ook voor mij een enorme oppepper!

Inmiddels hebben we ontdekt dat we beiden onze rust moeten krijgen: Het kost ons beide (hem meer dan mij) energie om sociale contacten aan te gaan. Zoals bij iedereen. Maar het kost ons ook beide energie om elkaar te willen en te kunnen begrijpen. Hem kost het energie om mijn emoties te proberen herkennen en ook te erkennen. Maar mij kost het ladingen energie mijn emoties op een zo zakelijk mogelijke manier weer te geven zodat er zo weinig mogelijk misverstanden ontstaan.

Ik heb steeds gezegd: liefde alleen is niet genoeg. Ik weet ook zeker dat God Jan en mij bij elkaar heeft gebracht om samen te zijn en Zijn liefde te laten zien aan de mensen om ons heen. Dat is de drijfveer die mij elke keer, bij elke teleurstelling weer opnieuw, laat kiezen voor Jan. Omdat ik van hem hou, natuurlijk. Maar ook omdat ik diep in mijn hart de bevestiging heb gekregen dat hij 'mijn tegenover' is, ik zie de dingen achter hem en kan hem daarin begeleiden en ondersteunen. Hij ziet de dingen achter mij en steunt en helpt mij daarmee.

Ik probeer steeds opnieuw te accepteren dat er beperkingen zitten aan onze relatie. Het is maar zelden dat ik echt kwetsbaar kan zijn... er is altijd een zekere mate van ongelijkheid in onze relatie. Veel dingen zijn voor hem niet logisch omdat hij de verbanden mist die ik wel kan zien. De bijbehorende frustraties komen tot uiting in zoveel kleine dingen dat ik niet eens kan starten ze op te noemen. En dan kan ik echt wel jaloers zijn op vrienden die een partner hebben die aanvoelen wat nodig is, aanpakken en doorzetten. Maar gelukkig, en ik denk echt ook door de genade van God, is Jan er op de cruciale momenten tot noch toe wel geweest. Die momenten leek het soms wel alsof de Heilige Geest hem letterlijk verteld en laat weten wat ik nodig heb...

Er zijn maar weinig mensen die weten wat Jan mankeert. Enkeligen weten ervan. En maar bij een daarvan kan ik mijn frustraties kwijt. Zij kent en herkent ze... Ze is al jaren gelukkig getrouwd met haar Asperger...☺

Waarom trouwen wij met onze ASS-ers? Ik denk omdat we de puurheid en echtheid van hun wezen zien, en de bijzondere man die er onder de laag van extreme fixatie op die kleine hoeveelheid aandachtsgebieden verborgen zit. Omdat die korte momenten dat we er wel doorheen mogen kijken, genoeg olie op de wonden giet om ze steeds weer genoeg te laten genezen om weer de liefde te kunnen voelen in plaats van enkel op te kunnen brengen...

Jans echtheid en onbevangenheid, zijn capaciteiten om zich steeds voor het maximale in te zetten voor mijn geluk, ook al mislukken de pogingen met enige regelmaat en zich daardoor niet te laten ontmoedigen, de manier waarop hij intens kan genieten van een bloem in de graskant van de weg: hij is meer dan zijn handicap. Net zoals ik meer ben dan mijn reuma en iemand anders meer is dan zijn ziekte. Hij is gewoon Jan. En ik hou van hem. Ik weet me veilig bij hem, vertrouw hem. Al is het dan niet altijd met mijn emoties... Die moet ik soms eerst (deels) zelf verwerken voor ik ze kan rationaliseren en delen.

En dat is naar. Dat is vervelend, vermoeiend en zeker niet 'niet erg'...

Maar er staat genoeg tegenover.

Paragraaf 5

Conclusie.

De vraagstelling van dit document is: 'waarom trouwen we een man met ASS?'.

In alle onderzoeken en reacties komen er duidelijk overeenkomsten voor. Bij de Partner van een persoon met ASS komt als grote gemene deler 'het zorgen' terug. Blijkbaar is er 'chemie' tussen een persoon met ASS en het 'zorgzame type'.

Wat de Partners aantrekt in de persoon met ASS, is de zuivere eerlijkheid, en het feit dat de persoon met ASS zo 'voor je gaat'. Daarnaast zijn er nog andere factoren als de enorme kennis en de goede baan, die ook regelmatig voorkomen, verder benoemd in het document.

De meeste Partners van.. hebben niets in de gaten als zij verliefd worden op de persoon met ASS, en komen pas tijdens hun huwelijk/ relatie achter de (vermoedelijke) ASS.

Omstanders geven het vaak al wel aan.

Wat ik hierbij wil benadrukken is, dat hier geen sprake is van 'bedrog' bij de persoon met ASS. Hij (zij), weet dat er bepaalde dingen bij het begin van de relatie horen, en voert die vol overgave uit. Als hij (zij) dan zeker van de Partner is, gaat het over in een andere fase, en stopt dit gedrag abrupt. De denkwijze en patronen verschillen totaal van de Partner.

Doordat de Partner langere tijd in een emotie-arme relatie verkeert, en daar als zorgzaam type ernstig onder lijdt, ontstaan er bij de Partner verschijnselen van CADD (de affectieve aandoening van Cassandra). Het welbevinden en het zelfvertrouwen van de Partner is sterk aangetast. In deze fase gaat de Partner de vele vragen stellen, alsook de vraag hierboven.

Hier wil ik benadrukken dat er geen schuld bij de Partner ligt! De aandoening waar deze aan lijdt is geen persoonlijkheidsstoornis, maar ontstaan door de relatie. Gelukkig is bij (h)erkenning van deze aandoening het mogelijk naar herstel en welbevinden toe te werken. Het proces is keerbaar!

Daarbij wil ik graag respect uitspreken voor de Partners die 'het gevecht' alleen moeten klaren, omdat hun Partner met ASS nergens iets van wil weten. Deze personen (ik ken er nu velen) verdienen een medaille in hun dagelijkse moed!

Wat in dit document sterk naar voren komt, is de kracht die Partners van.. putten uit hun geloof. Ook voor mijzelf is dat de houvast geweest om door de stormen in onze relatie stand te kunnen houden.

'En de Here zeide: Ik heb terdege gezien de ellende van mijn volk....ja, Ik ken hun smarten'. (Ex. 3:7)

Gebruikte bronnen:

1. Website Maxine Aston: <http://www.maxineaston.co.uk/>
2. Veerle Beel, *Dag vreemde man. Over partners van mensen met autisme*, EPO VZW, 2002
3. Maxine C. Aston, *The other half of Asperger Syndrome, A guide to living in an intimate relationship with a partner who has Asperger Syndrome*. ISBN 1-931282-04-8
4. G & C Slater Walker, *Een Asperger-relatie*. ISBN 90-5712-189
5. Anonieme reacties van Partners van een persoon met ASS.

Vanwege privacy van de personen, mag niets uit dit document gekopieerd of gebruikt worden zonder toestemming.